

OCEANA GREENPEACE

21. februar 2019

Høringssvar til Danmarks Havstrategi II

Indledning

En forarmet marin biodiversitet, udbredt forurening og overfiskede fiskebestande fik i 2008, alle EU-medlemslande til at vedtage Havstrategidirektivet¹. Dette direktiv og dets nationale implementering er den mest betydningsfulde havmiljø-lovgivning vi har, særligt fordi det adresserer havmiljøet bredt gennem 11 såkaldte kvalitative deskriptorer, som handler om alt fra eutrofiering, biodiversitet og fiskebestande til undervandsstøj, marint affald og havbundens tilstand. Målet er at opnå en god miljøtilstand for EU's havområder inden 2020. For at opnå den gode miljøtilstand, er hvert medlemsland forpligtet til at udarbejde en national havstrategi. Vi har snart været igennem den første planperiode, og i år starter den næste, som dækker perioden 2020-2026. Basisanalysen og miljømålene er første del af Danmarks Havstrategi II, som Miljø- og Fødevarerministeriet nu har sendt i offentlig høring.

Vi takker for muligheden for at kommentere dette udkast. Samtidigt er vi dog meget bekymrede på den danske havnatures vegne. Allerede i høringsbrevet skriver ministeriet, at havstrategien følger en minimumsimplicitering, jf. regeringens byrdestop, samt at strategien ikke vurderes at have nogen erhvervsøkonomiske eller væsentlige administrative konsekvenser.

Med baggrund i Havstrategiens egen basisanalyse, som beskriver danske havområder som tydeligvis har lidt under mange årtiers intensiv negativ påvirkning fra både land- og havbaserede sektorer, er den totale mangel på ansvarlighed over for vores fælles og internationale havområder dybt beklagelig. I basisanalysen kan man blandt andet læse, at på vanddybder større end 30 meter, der er hele 89% af Østersøens havbund og 93% af Nordsøens havbund påvirket af fysiske forstyrrelser (primært pga. fiskeri med bundtrawl), og at 95% af undersøgte havfugle har plast i maven. Afstrømningen af kvælstof fra land har været stigende de seneste 4 år, nærringstofindholdet er fortsat for højt, ikke blot i kystvandene, men også i de åbne farvande. Af de udpegede Natura 2000 områder i danske farvande, der udgør ca. 18% af det danske havområde, er reelt kun ca. 2% beskyttet. Disse og mange flere chokerende tal fra basisanalysen kræver fokus, handling og ressourcer, hvis Danmark nogensinde skal opnå en god miljøtilstand i havene omkring os. Hvis vi ikke hurtigt får rettet op på tilstanden i de danske havområder, vil det have betydelige erhvervsøkonomiske konsekvenser, ligesom det vil have store konsekvenser for havnaturen!

Basisanalysen viser, at målsætningen om god miljøtilstand i 2020 ikke vil blive opfyldt for blot et eneste dansk havområde, og der således overordnet set ikke tale om dansk minimumsimplicitering men en underimplementering af havstrategidirektivet.

¹ [Havstrategidirektivet, EU direktiv 2008/56/EF](#)

Basisanalysen følger ikke op på miljømålene fra Danmarks Havstrategi I

I Danmarks Havstrategi I har Miljøministeriet sat en række miljømål. Basisanalysen i Havstrategi II skal vise hvordan miljøtilstanden er for havmiljøet generelt, og specielt for de miljømål der er gældende. Men for en lang række gældende miljømål, mangler en afrapportering af miljøtilstanden, og om hvorvidt miljømålet er opfyldt. For eksempel er der for deskriptor 1 "biodiversitet", opsat miljømål og indikatorer i Danmarks Havstrategi I, men kun ganske få indikatorer er behandlet i basisanalysen.

Miljømålene for havets tilstand forsvandt

Et stort antal af de miljømål, der i Danmarks Havstrategi I er sat for havmiljøets tilstand (deskriptor 1, 4 og 6), er ikke med i Danmarks Havstrategi II. De manglende mål betyder, at væsentlige dele af havets økosystem ikke er omfattet af miljømål, f.eks. miljømål for makroalger (tang), bundfauna (bundlevende dyr), og sårbare habitattyper udpeget af regionale havkommissioner. Omfanget af manglerne er så store, at det strider mod hovedforpligtigelserne i havstrategidirektivet. Selv en minimumsimplementering, som Miljø- og Fødevareministeriet stiler efter, skal sikre, at der er tilstrækkelige miljømål til at biologiske samfund i de fremherskende habitater kan vurderes.

EU kommissionen kom i 2017 med en afgørelse², der gav nye retningslinjer for hvordan miljømålene skal udformes. En afgørelse der i højere grad end tidligere, lægger vægt på, at medlemslandene skal finde fælles miljømål og fælles tærskelværdier for, hvornår miljømålene er opfyldt. Erfaringerne fra Vandrammedirektivet viser, at det kan være meget vanskeligt for medlemslandene at nå frem til fælles miljømål. Miljø- og Fødevareministeriet stiler mod, at der er fundet fælles miljømål frem til næste havstrategi – så er der gået 12 år uden miljømål på dette område. Det er hovedrystende uansvarligt, men det bliver endnu værre af, at man ikke engang anvender midlertidige delmål i den mellemliggende tid.

Hvorfor arbejder Miljø- og Fødevareministeriet ikke videre med de gode mål vi har: udbreder målene fra vandrammedirektivet til de åbne havområder, og bevarer miljømålene fra Danmarks Havstrategi I? Og erstatter dem med fælles Europæiske mål efterhånden som de forhåbentligt bliver til?

De nye miljømål er ikke miljømål

En ting er, at ministeriets ambitionsniveau med minimumsimplementeringen ikke afspejler nogen nationale ambitioner på havmiljøets vegne. Hertil kommer at miljømålene, som er et omdrejningspunkt for havstrategien, grundlæggende er grebet forkert an. Størstedelen af de 62 miljømål beskrevet i Danmarks Havstrategi II, er ganske enkelt ikke miljømål, men en liste over arbejdsprocesser og analyser, hvoraf mange for længst burde have været gennemført som forarbejde til Danmarks Havstrategi II. At udarbejde et katalog over virkemidler, med henblik på at forebygge marint affald, er ikke et miljømål. At deltage i en arbejdsgruppe om undervandsstøj, er ikke et miljømål.

---

² [Kommissions afgørelse \(EU\) 2017/848](#)

At vurdere behovet for supplerende beskyttede områder i Østersøen og Nordsøen er ikke et miljømål. Dataopsamling, udredninger og internationale dialogmøder er ikke miljømål – miljømål er ”kvalitative eller kvantitative beskrivelser af den ønskede tilstand”¹.

Der mangler referenceområder

De færreste ved, at man i dag stort set ikke kan finde sammenhængende arealer til havs, som kan betragtes som uforstyrrede. Vi er derfor dårligt i stand til at se, hvordan havnaturen udvikler sig, uden direkte påvirkning fra mennesker. Det gør det svært, nær umuligt, at overvåge havets natur, og adskille effekter af vores direkte påvirkning af havet, fra overordnede forandringer som f.eks. kan være klimadrevne eller skyldes landbaserede påvirkninger. Derfor mener vi, at der skal udpeges repræsentative områder med ”urørt hav”, som er tilstrækkeligt store, til at de kan fungere som videnskabelige referenceområder i årene fremover. Det kan i havstrategi-sammenhæng ske gennem udpegning af store fuldt beskyttede og overvågede havområder, der internationalt er anerkendt som et af de mest effektive instrumenter til genskabelse og bevaring af biodiversitet.

Havstrategi en strategi vi behøver

Gennem årtier har Danmark opnået stor velstand gennem landbrug, fiskeri, råstofindvinding, energi, og mange andre aktiviteter, som i vid udstrækning er sket på bekostning af havets natur. Havstrategien giver os værktøjet til at give havet sin rigdom tilbage, til gavn ikke kun for nuværende og kommende generationer, men også for danske, økonomiske sektorer som er afhængige af rene, sunde og levende have. Et eksempel er, at EU med en bæredygtig forvaltning af fiskebestandene i sine farvande, kan øge fangsterne med 2 mio. tons årligt – en stigning på 58%³ Udsigten til manglende vækst i fiskeriet, i kystturismen, i kysterhvervene vil kun blive værre, såfremt ud-møntningen af den nationale havstrategi ikke lever op til såvel krav som ånd i EU-direktivet.

Regeringen bør genlæse rammerne for Havstrategidirektivet, hvor det tydeligt fremgår, at *’Fællesskabet må reducere sin påvirkning af havene, uanset hvor virkningerne heraf viser sig’*, samt at *’Havmiljøet er en værdifuld arv, der som sådan må beskyttes, bevares og, hvor det er muligt, genoprettes med det endemål at opretholde biodiversiteten og tilvejebringe mangfoldige og dynamiske oceaner og have, der er rene, sunde og produktive’*.

Det er således vigtigt, at regeringen betragter beskyttelsen af de danske haves natur og miljø som en investering i fremtiden - ikke som en byrde. På den måde når vi ikke kun i mål med havstrategi direktivet, men også med verdensmål nr. 14⁴ ”Livet i havet” og biodiversitetskonventionens Aichimål 6 og 11⁵.

Venlig hilsen

WWF Verdensnaturfonden, Øresundsakvariet, Danmarks Sportsfiskerforbund, Oceana, Greenpeace og Danmarks Naturfredningsforening

---

³ [Et sundt fiskeri er en god forretning](#), Oceana rapport 2017

⁴ [United Nations verdensmål](#)

⁵ Aichi biodiversitetsmål, [”Convention on biological diversity”](#)